

לספוד לשרה
הרב מואיז נבון

קהלת פרק ז

(א) טוב שם משמן טוב ויום המנות מיום הנלדו :

קהלת רבה (וילנא) פרשה ז ד

ר' פנחס אמר אדם חביב בשמו ואיני יודע באיזה מהן, בא שלמה ופרש טוב שם משמן טוב ויום המות מיום הולדו, ... , נולד אדם הכל שמחין, מת הכל בוכין, ואינו כן, אלא נולד אדם ואין שמחין לו, שאין יודעין באיזה פרק ומעשים יעמוד, אם צדיק ואם רשע אם טוב ואם רע, ומת הם צריכין לשמוח שנפטר בשם טוב ויצא מן העולם בשלום, ... הוא ששלמה אמר "ויום המות מיום הולדו" ...

(ב) טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה באשר הוא סוף כל האדם והחי יתן אל לבו :

רי"ף, עין יעקב

[מטרת ההספד היא עבור החיים להכיר בלבו ... שסופו למות ... ובזה] ישוב בתשובה שלמה.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות אבילות סימן שמד

מצוה גדולה להספיד על המת כראוי. ומצותו שירים קולו לומר עליו דברים המשברים את הלב, כדי להרבות בכיה ולהזכיר שבחו.

בראשית פרק כג

(א) ויהי חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה : (ב) ותמת שרה בקרית ארבע הוא חברון בארץ כנען ונבא אברהם לספד לשרה ולבכתה : ...

R. Soloveitchik, Out of the Whirlwind, p31

[C]rying is indicative of a spontaneous, overwhelming and uncontrollable grief....

[E]ulogizing is rooted in logical judgement. The mourner realizes the extent of the damage ... the clear analysis of the disastrous event and its consequences. ... The natural order always leads from *bekhi* to *hesped*.

בראשית רבה (וילנא) פרשת לך לך פרשה לט יד

"וואת הנפש אשר עשו בחרן", אמר רבי אלעזר בן זימרא אם מתכנסין כל באי העולם לברוא אפילו יתוש אחד אינן יכולין לזרוק בו נשמה ואתה אומר "וואת הנפש אשר עשו" אלא אלו הגרים שגייירו, ואם כן שגייירו למה אמר "עשו" אלא ללמדך שכל מי שהוא מקרב את העובד כוכבים ומגייירו כאלו בראו, ויאמר "אשר עשה", למה נאמר "אשר עשו", אמר רב הונא אברהם היה מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים.

רמב"ם הלכות עבודת כוכבים פרק א

... והיה מהלך וקורא ומקבץ העם מעיר לעיר ומממלכה לממלכה עד שהגיע לארץ כנען והוא קורא שנאמר "ויקרא שם בשם ה' אל עולם", וכיון שהיו העם מתקבצין אליו ושואלין לו על דבריו היה מודיע לכל אחד ואחד כפי דעתו עד שיחזירו לדרך האמת עד שנתקבצו אליו אלפים ורבבות והם אנשי בית אברהם ושתל בלבם העיקר הגדול הזה ...

R. Soloveitchik, Reflections Vol II, p85

God created a dual human existence, man and woman, because they complement one another. They represent two existential destinies; together, they form one destiny, a more perfect one.

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף יג עמוד א

אברם הוא אברהם, בתחלה נעשה אב לארם, ולבסוף נעשה אב לכל העולם כולו. שרי היא שרה, בתחלה נעשית שרי לאומתה, ולבסוף נעשית שרה לכל העולם כולו.

R. Soloveitchik, Out of the Whirlwind, p32

Now the mother is dead and the Masorah has a father but no mother. The Masorah is incomplete. Abraham mourned Sarah in this respect as a colleague, teacher and cofounder of the Masorah.

רמב"ם הלכות אבל פרק יג

הלכה יא - אל יתקשה אדם על מתו יתר מדאי, שנאמר אל תבכו למת ואל תנוודו לו, כלומר יתר מדאי שזהו מנהגו של עולם, והמצער [עצמו יותר] על מנהגו של עולם הרי זה טפש, אלא כיצד יעשה, שלשה לבכי, שבעה להספד, שלשים יום לתספורת ולשאר החמשה דברים. הלכה יב - כל מי שאינו מתאבל כמו שצו חכמים הרי זה אכזרי, אלא יפחד וידאג ויפשפש במעשיו ויחזור בתשובה, ...

בראשית פרק כג

... (ג) ויקם אברהם מעל פני מתו וידבר אל בני חת לאמר: ...

R. Soloveitchik, Reflections Vol II, p8

Though [Abraham] survived her by many years, he knew his mission as the father of the covenantal community was concluded, and that from that point, all he had to do was to act out the last part of the drama and walk off the covenantal stage and make room for someone else to succeed him. Only two things remained for him to complete: to purchase the Cave of Machpelah as a burial place for Sarah and to arrange for the marriage of his son Isaac.

בראשית פרק כג

... (ד) גר ותושב אנכי עמכם תנו לי אחוזת קבר עמכם ואקברה מתי מלפני: (ה) ויענו בני חת את אברהם לאמר לו: (ו) שמענו אדני נשיא אלהים אתה בתוכנו במבחר קברינו קבר את מתך איש ממנו את קברו לא יכלה ממך מקבר מתך: (ז) ויקם אברהם וישתחו לעם הארץ לבני חת: (ח) וידבר אתם לאמר אם יש את נפשכם לקבר את מתי מלפני שמעוני ופגעו לי בעפרון בן צחר: (ט) ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו אשר בקצה שדהו בכסף מלא ויתנה לי בתוככם לאחוזת קבר: (י) ויעפרון ישב בתוך בני חת ויען עפרון החתי את אברהם באזני בני חת לכל באי שער עירו לאמר: (יא) לא אדני שמעני השדה נתתי לך והמערה אשר בו לך נתתה לעיני בני עמי נתתה לך קבר מתך: (יב) וישתחו אברהם לפני עם הארץ: (יג) וידבר אל עפרון באזני עם הארץ לאמר אד אלהים אתה לו שמעני נתתי כסף השדה קח ממני ואקברה את מתי שמה: (יד) ויען עפרון את אברהם לאמר לו: (טו) אדני שמעני ארץ ארבע מאות שקל כסף ביני ובינך מה הוא ואת מתך קבר: (טז) וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם לעפרון את הכסף אשר דבר באזני בני חת ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר: (יז) ויקם שדה עפרון אשר במכפלה אשר לפני ממרא השדה והמערה אשר בו וכל העץ אשר בשדה אשר בכל גבלו סביב: (יח) לאברהם למקנה לעיני בני חת בכל באי שער עירו: (יט) ואחרי כן קבר אברהם את שרה אשתו אל מערת שדה המכפלה על פני ממרא הוא חברון בארץ כנען: (כ) ויקם השדה והמערה אשר בו לאברהם לאחוזת קבר מאת בני חת: ס

R. Soloveitchik, Out of the Whirlwind, p42

Sedeh mikneh is property that one buys easily and sells easily. Usually ... for the sake of gain. There is no emotional attachment. There is also *sedeh ahuzah*, property which one inherits from his ancestors, property with which one gets emotionally involved... Such a relationship develops not through a legal transaction but through burying someone dear, through a grave which contains the remains of a beloved one. ... Once Sarah was put to rest in the Makhpelah Cave, Abraham reacquired not only the field, but the whole land of Canaan as the place of the first Jewish grave ...

בראשית פרק כד

(א) ואברהם זקן בא בימים ויקוק ברכך את אברהם בכל: (ב) ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המישל בכל אשר לו שים נא ידך תחת רגלי: (ג) ואשביעך ביקוק אלהי השמים ואלהי הארץ אשר לא תקח אשה לבני מבנות הפנעני אשר אנכי יושב בקרבן: (ד) כי אל ארצי ואל מולדתי תלך ולקחת אשה לבני ליצחק:

קהלת פרק יב

(יג) סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם: (יד) כי את כל מעשה האלהים יבא במשפט על כל נעלם אם טוב ואם רע: